

Onsøy & Gressvik menigheter

MENIGHETSBLAD

Nr. 1 – 2021 – Årgang 61

PROFILEN:

Kåre Thunæs-
Marthinsen side 4-5

KIRKESTREKK

på lysende sti
side 6

BEDRIFTER

I ONSØY:

Ryde & Berg side 12-13

Onsøy & Gressvik menigheter

Kirketorget – felles telefonnummer
for kirkene i Fredrikstad
69 95 98 00.

Åpent mandag-fredag kl 9 – 15.

Onsøy og Gressvik menighetskontor

Besøksadresse:

Nygaardsgaten 28, Fredrikstad
Postadresse: Postboks 1428,
1602 Fredrikstad

E-post:

post@fredrikstad.kirken.no

www.kirken.no/fredrikstad

www.kirken.no/gressvik

Gaver til bladet:

Vipps # 528745

Kontonummer 7877.08.77821

Menighetsbladets redaksjon:

Tom O. Olsen, Svein Andersen,
Hans Jacob Hermansen,
Heidi Kaspersen og Dag Sørmo.

Forsidefoto:

Dag Sørmo

Mal for design:

Enjoy Design AS

Trykk og oppsett:

Møklegaards Trykkeri AS

Trykk:

ca. 7050

Distribusjon:

Gressvik Røde Kors

Neste blad kommer i begynnelsen
av juni. Frist for innlevering av
stoff er 11. mai.

DEN NORSKE KIRKE

MENIGHETENS ANSATTE

Sokneprest i Gressvik

Knut Ertzeid

Telefon: 69 95 98 43

E-post:

knuert@fredrikstad.kirken.no

Sokneprest i Onsøy

Lisa Holm Johansen

Telefon: 69 95 98 44

E-post:

lihojo@fredrikstad.kirken.no

Daglig leder

Jan-Erik Amundsen

Telefon: 69 95 98 40

E-post:

janamu@fredrikstad.kirken.no

Undervisningsleder

Kåre Thunæs-Marthinsen

Telefon: 69 95 98 48

E-post:

karthu@fredrikstad.kirken.no

Menighetsarbeider

Frøydis Romarheim

Telefon: 69 95 98 49

E-post:

frorom@fredrikstad.kirken.no

Diakon

Ingunn Liseter

Telefon: 69 95 98 47/

976 82 694

E-post:

inglis@fredrikstad.kirken.no

Kantor i Gressvik

Ann Kristin Hauglid

Telefon: 69 95 98 46

E-post:

annk@fredrikstad.kirken.no

Kantor i Onsøy

Trine Ek

Telefon: 69 95 98 45

E-post:

trek@fredrikstad.kirken.no

Kirketjener

Ann Kristin Torp

Telefon: 959 69 012

Gressvik kirkegård

Raymond Granholt

Telefon: 916 68 764

Onsøy kirkegård

Trygve Meum

Telefon: 482 99 064

MENIGHETSINFORMASJON

Menighetsrådsleder i Gressvik:

Hilde Hasselgård, heeah@online.no, mobil: 936 47 637.

Menighetsrådsleder i Onsøy:

Svein Andersen, sveia@online.no, mobil: 950 47 875.

Stoff til bladet kan sendes til eiluls@fredrikstad.kirken.no.

MENIGHETSRAÅDSLEDEREN HAR ORDET

Tekst: Leder Svein Andersen i Onsøy menighetsråd

VI SKRIVER MIDTEN av februar, og vi har vært igjennom en periode med riktig kalde dager. "Fimbulvinter" er kanskje det rette uttrykket? Ull under er nesten en nødvendighet når en ferdes ute over lengre tid i slike temperaturer. Det er nesten slik at munnbind og ansiktsmaske er et gode i disse tider.

Kirken er fortsatt i unntakstilstand. Strengt reguleringer i forhold til smittevern foreligger fortsatt. Det som så ut til å bli bedring i så henseende, ble strammet enda hardere inn, slik at bare 10 personer hadde anledning til å være til stede samtidig i kirkene våre. Vanlige gudstjenester var utelukket. Et unntak ble gjort for treff/samlinger av ymse slag for barn. I visse tilfeller var det samlet flere.

Siste nytt når det gjelder kirker og personansamlinger, er at det er åpnet opp for inntil 100 personer. Fortsatt skal det være 2 meters avstand, og du skal få anvist plass. For våre kirker betyr det at Gressvik kirke kan ta imot 50 gjester, mens Onsøy kirke kan ta imot 80 gjester.

Kirkens råd og utvalg har også lidd under eksisterende forhold. Menighetsrådet har skjøvet på møter i håp om "bedre tider", og enkelte møter har vi vært nødt til å gjennomføre digitalt. Digitale møter på Teams er en brukbar erstatning, men jeg savner å kunne møtes ansikt til ansikt rent fysisk.

Hva har skjedd, og hva skjer i kirken i disse dager? Det kan nå åpnes for vanlige gudstjenester igjen, men sokneprest og kantor har et ønske om å få til noen andre treffpunkt i kirken. De ser for seg at det kan arrangeres "Åpen kirke". Det vil være mulig å sette seg ned, meditere, be og eventuelt lytte til rolig musikk fra orgel og klaver. Treffet vil kunne ut i en mulighet til å kunne få nattverd.

"Åpen kirke" kan også gjennomføres ved at man åpner kirkedøra, og folk kan komme å tenne lys og sette seg ned og ha en rolig tid for ettertanke og bønn.

Disse planene ble lagt mens det fortsatt bare var tillatt med 10 i kirken, så det er mulig at det nå gjøres om på disse. Følg med på nettsidene til kirken. De vil alltid være oppdaterte.

Ellers må jeg fortelle at kapellanen vår, Kristin Winlund, er tilsatt som sokneprest i Torsnes. Hun startet der 1. februar, så vi er nå i en prosess for å tilsette ny kapellan. Utlysning og intervjuer tilsier at vi trolig ikke har ny kapellan ansatt før i begynnelsen av juni. Inntil da vil våre to sokneprester få noe større belastning, og vi må regne med at vi får noen vikarer.

Siden vi har påske rett rundt hjørnet, vil jeg benytte anledningen til å ønske alle en riktig god påske. Det er viktig å ha et smil på lur, selv om situasjonen er aldri så vanskelig. Smil med øynene, dersom munnbindet er på!

Kjærrer Blomster
Koretveien 15, 1626 Manstad 69333364 - 41574710

**Vi gir deg personlig veiledning i blomstervalget
i alle livets faser.**

Profilen

Dette bladets profil er Kåre Thunæs-Marthinsen, 31 år, far til to og undervisningsleder i Onsøy og Gressvik menigheter.

Foto: Kåre Thunæs-Marthinsen.

KÅRE THUNÆS-MARTHINSEN HAV OG FJELL, BREAKDANS, FRISØR, OG BRENNENDE ENGASJEMENT FOR UNGDOM!

Tekst: Heidi Kaspersen

DET BEGYNNER Å bli så vanlig at det nesten ikke er vits å skrive det, men altså, siden vi fortsatt er midt i en pandemi, så måtte møtet mellom menighetsbladet og «profilen» gjøres på Teams. Alle guder stod undertegnede bi, og alt funket. Jeg inviterte, og Kåre svarte, og kontakt ble opprettet. Det er rart å ikke kunne møtes ansikt til ansikt, særlig når man ikke har møttes før, og jeg i alle fall var litt spent. Jeg hadde på forhånd sendt avgårde en mail med noen spørsmål så han skulle være litt forberedt på en overivrig «journalist» fra menighetsbladet, men noen av spørsmålene fikk jeg svar på uten å spørre. Hvem er Kåre når han ikke er på jobb... jo, han er tobarnspappa, og minstemann laget tydelige bakgrunnslyder og sa så tydelig ifra om hva han ville, som bare en på 6 uker kan gjøre det.

Dialekten røpet fort at han slett ikke er fra Fredrikstad, men fra Feda i Agder, ei lita bygd rett utenfor Kvinesdal. Før gikk E39 til Stavanger gjennom Feda, nå går den over, men bygda ligger der, tett mellom fjell og fjord. Kåre innrømmer at han til tider kan savne havet, de litt ville fjellene som stuper i sjøen og saltvannslukten fra Feda. Kåre er utdannet prest og traff sin utkårede under studier i Oslo. Hun var frisør og trengte modell, og vel, det gikk som det kan gå. Kona er fra Fredrikstad, og de valgte å bosette seg her på det flate Østlandet, med glatte svaberg og skjærgård i stedet for grønne fjorder og Agderfjell. For halvannet år siden ble han nærmest headhunted til Onsøy og Gressvik, ikke som prest som han vel kanskje hadde tenkt seg først, men som undervisningsleder, med fokus på arbeid med ungdom. Arbeidsdagene består av konfirmantundervisning, Tårnagent-

➔ gudstjenester, Between, ledertrening og arbeid med skole-/kirkesamarbeidet. Noe som han beskriver som «Midt i blinken»! Og Kåre virker å være rett mann på rett plass. Ivrig, full av ideer og planer for konfirmantundervisningen, men også med gode tanker om nye møteplasser for ungdom i kirkene våre. «Klubb, sommerleir, band, lovsangsteam». Ideene triller ut. Bare denne koronaen kan gå over! For den har skapt begrensninger, så absolutt.

«Jeg pleier gjerne å si at jeg gleder meg til å dra på jobb, og det har blitt enda klarere nå med restriksjonene, hvor viktig det har blitt for meg å møte folk. Jeg synes det å være sammen med ungdom er skikkelig gøy, det å se potensialet i andre, lære dem om den kristne troa og hva det kan bety for dem», sier Kåre.

Han jobber for å bygge opp nytt opplegg for ledertrening lokalt, men stadige forandringer gjør at planer ofte må endres, særlig dette siste året. «Det å ha mange ideer som ikke går i oppfyllelse, å finne ut hva som lar seg gjøre og hva som enten må vente eller ikke går i det hele tatt, kan være litt utfordrende», sier han. Det er ikke kontorarbeid han brenner for, det er de praktiske oppgavene og kontakten med folk som gir han mest mening.

Men i mars i fjor kastet Kåre seg rundt og gikk i gang med å lage videoer på Tik Tok i stedet for vanlig konfirmantundervisning. Menighetssenter og kirke ble byttet ut med internettmøter, Facebook og streaming av kveldsbønner og gudstjenester. Det har vært meningsfylt og spennende, men han og resten av staben gleder seg til å komme tilbake til normalen igjen. For som han selv skriver: «Det som gir arbeidsdagen mening er ungdom! Det å glede ungdom, gi dem meningsfulle erfaringer, se ungdom som brenner for kirke og for andre». Han forteller om spennende,

Foto: Feda C. Hill 2010, fra Wikipedia.

men krevende og intense timer på skolene i Onsøy og Gressvik, der han tar elevene med på en vandring gjennom Bibelen og viser den store historien med bevegelser og illustrasjoner. Og leir beskrives som et klart høydepunkt!

Han er den eneste undervisningslederen i Onsøy og Gressvik menigheter, men han er likevel, heldigvis, del av et kollegium av trosopplærere og undervisningsledere fra de andre menighetene i Fredrikstad. Det kommer godt med når trosopplæringsplaner og ledertrening skal utarbeides og gjennomføres.

Mer og mer overbevist blir man om at Kåre, fra ytterste sjøkanten av Agder, er rett mann på rett plass som undervisningsleder i Onsøy og Gressvik, og som han selv sier: Dette skal han jobbe med i overskuelig framtid!! Det er godt for oss og for ungdommen.

Kanskje blir det band! Kanskje blir det ledertrening, kanskje blir det dans! Når koronaen er over skal vi i alle fall møtes igjen! I kirken, på menighetssenteret, på skolene og på KRIK. Er det ungdom der, så er ganske så sikkert også Kåre der. Veldig mye tyder på det! Og treffer du han, så spør han om hans forhold til breakdans! Han kan brått overraske!

STØTT
MENIGHETSBLADET!
KONTONUMMER
7877.08.77821

VIPPS TIL
MENIGHETSBLADET
#528745

KIRKESTREKK PÅ LYSENDE STI

— Tekst og foto: Dag Sørmo

EN RIKTIG GOD start på dette året var åpningen av lysløypa fra Trondalen til Sprinklet.

Lokalsamfunnsutvalget på Gressvik har i lang tid arbeidet for å få til denne stien som nærmest er en promenade som svinger seg opp fra Trondalen, forbi vannbassenget og oppover i et variert terreng til Sprinklet. Der har Røde Kors turhytta si og inviterer inn i helgene. I tillegg har Onsøy Lions satt opp en gapahuk med solid bål plass og tilgang på tørr ved og grillrist. Utkikkstårnet fra 2008 gir også en fantastisk utsikt over hele distriktet. Med kikkerten på øverste plattform kan du holde øye med Færder og trekke inn landskapet på andre siden av fjorden.

Stien begynner ved grusbanen i Trondalen og utfordrer turgåeren med en bratt bakke opp mot vannbassenget på toppen. Derfra starter det nye eventyret med en flott og bred sti, nærmest vei, inn i Gressvikmarka. Stien er diskret opplyst av lave lysstolper som viser veien uten å virke som skjemmende

lysforurensing. Det gjør det mulig å få en naturopplevelse selv etter at dagslyset har sloknet. De fleste dagene i året egner den seg godt også for barnevogner når det ikke er skispor å ta hensyn til. Langs stien er det mange muligheter til å stoppe opp for en liten pust i bakken.

Lysløypa innbyr også som en port til naturopplevelser for de som tidligere ikke har hatt anledning til å komme inn til et viktig rekreasjonsområde nærmest rett utenfor stuedøra.

Lysløypetraseen er tidligere omtalt i media hvor både kostnader og initiativtakere er presentert. Dette er en god start på turløypemuligheten i Gressvikmarka og kanskje også starten på flere slike stier i området.

Vi anbefaler gjerne en kirkestrekk hele året med rusletur fra Gressvik kirke eller fra parkeringsplassen i Trondalen. Stien har gjort Gressvikmarka atskillig mer tilgjengelig og attraktiv for langt flere. Kanskje dette er starten på flere turstier i Onsøy.

TAKK TIL KAPELLAN KRISTIN WINLUND

— *Tekst: Hilde Aarhun Hasselgård Foto: Tom Olsen*

NÅ ER DET nye oppgaver som venter vår kapellan. Fra 1. februar er hun sokneprest i Torsnes.

Kristin, du kom til Gressvik og Onsøy som kapellan i desember 2018. Stillingen har mye ansvar for ungdomsarbeid og koordinering av dette i våre menigheter. Du har blant annet tatt del i vintertur med KRIK til Veslestølen og tur til Taize med ungdommer fra Nedre Glomma og Oslo. Det har likevel vært mest av vanlige presteoppgaver i våre menigheter. Det er mange begravelser du har forrettet, og det er mange som kjenner en ro og takknemlighet for det du har gitt i sorg og savn.

Som deltaker i arrangørgruppa i filosofisk kafe på Kirkens hus har du fått bidra til å formidle videre de kunnskaper du har tilegnet deg gjennom lesing og livserfaring, og se det i sammenheng. Du har vært med på åpne samtaler om vanskelige tema.

Du var en ganske fersk prest da du startet i våre menigheter. På gudstjenestene var ofte mannen din Werner med. Fint å bli bedre kjent med prestens nærmeste, og han trådte til og var frivillig på gudstjenester. Du har nå mer erfaring på gjennomføring av gudstjenester og andre funksjoner som prest, og det kommer godt med som sokneprest.

Gressvik og Onsøy menigheter takker deg for de to åra du var kapellan hos oss. Selv om nesten halvparten av tiden ble koronastengt, så har du møtt oss, og vi har møtt deg. Vi ønsker deg lykke til videre.

Som en velsignelse med på veien videre vil vi gi deg et ikon. La det gi deg den ro, samling og ny kraft i tjenesten som du vil trenge.

Alt godt videre.

Tekst: Sokneprest i Gressvik, Knut Ertzeid

ZOOM-, TEAMS-, Storytel-gudstjenester, digitale gudstjenester, kveldsbønner på Facebook. Den digitale læringskurven har vært bratt for noen av oss, og nye verktøy har vært både utfordrende og lærerike å jobbe med. Når dette skrives, nærmer det seg ett år siden første nedstengning av samfunnet i forbindelse med koronapandemien. Det er mye som er skjedd i arbeidslivet vårt, og det er mye som er skjedd i kirken vår. Nedstengningen har ført til at vi har måttet tenke kreativt, tenke annerledes, nå ut på plattformer og arenaer hvor vi ikke har vært tidligere. Der Zoom og Teams var fremmedord for meg før koronapandemien, så har de blitt en naturlig del av arbeidshverdagen etter 12. mars. For dem av dere som ikke har brukt det, så er det digitale plattformer hvor man kan møtes, med bilde og lyd. En viktig lærdom fra den digitale tiden vi har vært inne i, er at kirken når ut til mange med digitale kveldsbønner på Facebook, med gudstjenester som strømmes eller blir tatt opp. Dette er ting vi må jobbe videre med også etter at pandemien er over. Men kanskje er ikke arbeidet med det digitale den viktigste lærdommen av pandemien, kanskje er en av de viktigste lærdommene heller hvor viktig det er å møtes, hvor viktig det er å se hverandre fysisk, hilse på hverandre (hånd til hånd - husker dere det?). Kanskje er denne lærdommen en mulighet for at vi i større grad kan identifisere oss med dem, som også i en koronafri hverdag er isolerte og ensomme, enten som følge av psykisk eller fysisk sykdom.

I skrivende stund er utrullingene av vaksinerne i full gang. Tempoet for hvor hyppig stikkene blir satt diskuteres, noen vil ha fortgang i vaksineringsen, andre vil ha en omprioritering av hvor i landet vaksinedosene settes. Sikkert er det i hvert fall at vaksinen gir oss håp, håp om at denne annerledestiden skal bli litt mindre annerledes. At vi snart skal se at samfunnet normaliseres. Mye er fortsatt usikkert, men håpet er at vi løpet av sommeren skal oppleve livet litt mer som det var før.

Det er usikkert hvorvidt vi får feiret påske i kirken, eller om det blir en form for digital gudstjeneste i år. Årets påskedagstekst er hentet fra Matteus. Vi får høre om Maria Magdalena og den andre Maria som kommer til graven og blir møtt av en engel. "Frykt ikke!" er det første engelen sier. Engelens ord til Maria og Maria er ord som betyr mye for meg personlig, det er ord som jeg ofte trekker frem i prekener og i gravferder.

De samme ordene sier den oppstandne Jesus til Mariaene når han kommer mot dem litt senere. Frykt ikke er for meg noe av kjernen i evangeliet, fordi de to små ordene inneholder så mye av Guds kjærlighet til oss mennesker. De inneholder løftet om en ny start og om et liv som strekker seg langt utover døden. Frykt ikke inneholder derfor også en oppskrift på hvordan en kan møte livet. Påsken er knyttet til håp om en ny start, om nytt liv, det vitner alltid den nydelige naturen vi er omgitt av om. I år så er det håpet knyttet til at det livet vi lever her og nå, også skal bli mer gjenkjennelig, mer slik vi var vant med.

*God påske
alle sammen!*

SEREMONIER I KIRKEN I DISSE KORONATIDENE

Tekst: Svein Andersen

Illustrasjon: Dag Sørmo

Dåp:

Siden januar har antall personer i kirkerommet vært begrenset til 10. Ved dåp har derfor en liten flokk vært samlet. Likevel har det for dåpsfolket vært en festdag. Folk kommer pyntet. Det sosiale etter selve dåpshandlingen har vært begrenset. Mange har gjennomført dåpen, men har hatt planer om dåpsfest når samfunnet åpner opp igjen etter at koronanedstengningen er over. Våren 2020, under den første nedstengningen, var det mange som forskjøvet dåpen til et senere tidspunkt. Nå gjennomføres dåpen. Dåpen har ofte vært en begivenhet der familien samles, og for mange har det vært et savn ikke å kunne samle slekt og venner.

Enkelte synes også det er godt å kunne foreta dåp utenom selve gudstjenesten. Det finnes dem som ikke ønsker at fokus blir satt på seg. Enkelte aleneforeldre føler også at det er bedre med en dåp utenom selve gudstjenesten.

Noen synes også at det er mye "støsj" som følger med en tradisjonell dåp, og mange firmaer vil gjerne selge og legger opp til at dåpen må gjennomføres etter visse kriterier. Sognepresten vår, Lisa, synes det er fint med en større bredde i gjennomføringen.

Hun ser for seg at dåp gjerne kan tas på en hverdag, dersom det passer best. På spørsmål om antall dåp nå i forhold til tidligere, mener Lisa at det meldes til dåp omtrent samme antall som før. Forskjellen er at det nå har blitt forskjøvet mer i tid.

Det er stadig nye smittevernregler som dukker opp, og det siste er at kirkene er blitt åpnet for maksimalt 100 personer, der man sitter med 2 meter avstand og på anvist plass. For Onsøy kirke betyr det 80 gjester, og for Gressvik kirke 50 gjester.

Vielser:

Det har vært adskillig færre vielser i denne koronatiden. Begrensninger på antall tilstedeværende i kirken og på festen etterpå er nok medvirkende. Men ved samtaler med brudeparene har Lisa inntrykk av at vielse og bryllupsfest forskyves til et senere tidspunkt.

Begravelser:

Når det gjelder begravelser, er antallet og gjennomføringen omtrent som før. Begrensning på 50 personer har vært et kriterium, men nå åpnes det for et noe større antall med 80 i Onsøy kirke og 50 i Gressvik kirke.

HER FOR
deg

Ellen Ulf Cathrine Jarle Bjørnar David Terje

Vi dekker hovedsakelig Fredrikstad, Rolvsøy, Borge, Torsnes, Østre Fredrikstad, Kråkerøy, Spjærøy, Hvaler, Gressvik, Onsøy og Råde.

 Fredrikstad Begravelsesbyrå
Hermel, Johansen Etabl. 1885

Tlf. 69 31 30 62 Hele døgnet.
Veumveien 51, 1613 Fredrikstad
post@fredrikstadbeg.no

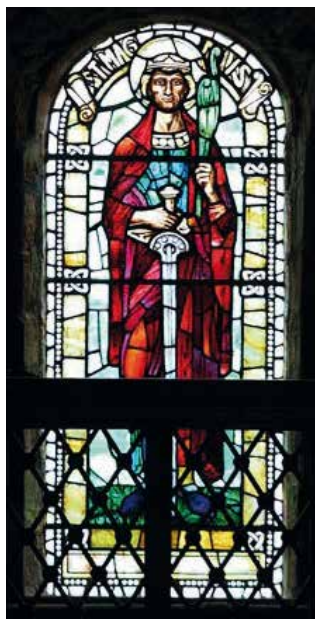
 Borge Begravelsesbyrå
Ellen Margareth Bye

Tlf. 69 34 53 35
Biveien 21, 1658 Torp
emargarb@online.no

www.fredrikstadbeg.no

NORSKE HELGENER

Tekst: Hans Jacob Hermansen

I vår serie om norske helgener skal vi denne gang ta for oss Magnus Orknøyjarl (Magnus Erlendsson).

Magnus (født ca. 1076, død 16. april 1115) led martyrdøden og ble deretter helgenkåret. Han er den eneste norske helgen med pavelig anerkjennelse i tråd med den moderne helligkårsprosessen.

Flere av dem som regnes som norske helgener, kom ikke fra det vi i dag tenker som Norge. To av dem kom fra Orknøyene utenfor Skottland.

Norgesriket var på denne tiden bundet sammen av av havene som omgir Norge, primært Nordsjøen og Skagerak. Sjøen var ferdselsveien som bandt landene sammen, fastlandet var ufremkommelig over større avstander. De norske kongeslektene var bosatt som adelslekter på mange av de større øyene i havet rundt Nordsjøen, slik som Island, Grønland, Færøyene, Orknøyene og Shetland. På den måten var de en del av Norgesriket.

I dag ser vi etterlevninger av dette gjennom at Færøyene og Grønland er en del av Danmark, riktignok med stor grad av selvstyre.

Tidlig liv

Gjennom sin farmor Ingebjørg var Magnus i slekt med de norske kongene Olav den hellige og Harald Hardråde. Magnus var sønn av Erlend Torfinnson, som styrte Orknøyene sammen med sin tvillingbror Pål. Under deres styre var det en periode med fredelige tider på Orknøyene, og de hadde et godt forhold seg imellom.

Da sønnene til Erlend og Pål ble voksne, brøt det ut strid. Håkon, Magnus sin fetter, måtte forlate øyene. Han kom først til Olav Kyrre i Norge og dro så videre

til Sverige. Ifølge legenden ble han der spådd av en sannsiger, som lofte at han skulle bli en jarl på Orknøyene og stamfar til en stor slekt.

Etter Olav Kyrres død kom Håkon til kong Magnus Barfot og egget ham til å dra over havet til England for å hevne sin farfar Harald Hardrådes død i 1066 i slaget ved Hastings. Samtidig skulle det ordnes slik at Håkon fikk makten alene på Orknøyene. Kongen kom til Orknøyene i 1098, men han tok begge jarler, Håkon og Erling, til fange og sendte dem til Norge.

Mens Håkon og Erling kjempet om makten, skal Magnus også ha vært med i striden. Men da han ble tatt med vekk fra Orknøyene av Magnus Barfot, skal han ha hatt en religiøs krise. Magnus ble tvunget til å delta i tokt mot den skotske vestkysten og videre nedover i England og Wales. Ved Anglesey møtte de en walisisk flåte ledet av to jarler, og Magnus nektet å slåss mot dem. Han holdt seg i skipet og sang Davidssalmene mens kampen stod.

Dette førte til et umulig forhold mellom kongen og jarlesønnen Magnus, og en tid senere hoppet Magnus i vannet utenfor Skottland og svømte i land. Han fikk bo hos Edgar av Skottland; de to var i slekt. Edgars hushold var dypt religiøst. Magnus fant dermed et miljø hvor han kunne finne svar på sine religiøse funderinger. I anger over sine synder levde han en tid i bot hos en walisisk biskop.

I 1105 giftet han seg med en ung kvinne av fornem slekt. Magnus kunne ikke vende tilbake til øyene så lenge kong Magnus Barfot levde. Han var en tid i England, men for det meste oppholdt han seg i Skottland. På Bartolomeusnatten, den 24. august 1103, falt Magnus Barfot. Kongssønnen Sigurd, senere kjent som Sigurd Jorsalfare, ble hyllet som konge, og han utnevnte Håkon Pålsson, Magnus sin fetter, til jarl på øyene.

Jarl

Magnus ankom senere til øyene og krevde sin farsarv og tittel som jarl over Orknøyene. Bøndene likte ham godt, og han hadde også mektige slektninger og andre som støttet kravet. Håkon ville først ikke dele makten, men venner av dem begge la press på Håkon og fikk han til å si at Magnus skulle få sin del dersom

➔ de norske kongene gikk med på det. Sigurd var på sin Jerusalemsferd da Magnus kom til Norge for å få kongenes støtte, men Eystein Magnusson utnevnte ham til jarl over halve Orknøyene.

Deretter fulgte noen fredelige år. Magnus var kjent som en streng, men rettferdig hersker. Han skaffet seg uvenner blant en del storbønder som fortsatt drev med vikingtokter; de søkte seg til Håkon, som foretrakk de tradisjonelle verdier fremfor Magnus' kristne syn. Magnus ser ut til å ha veket unna for Håkon i noen år.

Igjen klarte venner av Magnus og Håkon å få til et forlik. I fasten 1115 møttes de, og det ble avtalt at de i den stille uke skulle møtes igjen for å komme frem til en endelig avtale. Hver av dem skulle bringe to skip og et avtalt antall menn. Magnus kom først, med det avtalte antall, men skjærtorsdag kom Håkon med åtte skip. Magnus befalte sine menn å ikke kjempe mot overmakten, og alle unntatt tre forlot stedet. Magnus våket gjennom natten, og på morgenen langfredag tok han imot nattverden.

Da de to fetterne møtte hverandre, tilbød Magnus seg å forlate øyene for godt og reise til Roma eller Jerusalem for å gjøre bot for begge synder. Håkon avslo dette. Magnus tilbød seg da å gå i fangenskap i Skottland på livstid. Da også dette ble avslått, bad han om å bli blindet eller lemlestet, for at ikke fetteren skulle få hans liv på samvittigheten.

Håkon gikk med på det siste tilbudet, men høvdingene hans godtok det ikke og ropte at de ville drepe en av dem for å få en enkelt jarl over øyene. Håkon skal da ha sagt «Drep ham da, for heller vil jeg råde for land og rike enn dø så brått». Merkesmannen Ofeig fikk ordre om å drepe Magnus, men nektet. Håkon truet så kokken Lidolv til å henrette Magnus, som bad for sine mordere og velsignet sverdet. Ifølge sagaen gråt kokken da han drepte Magnus med to sverdbygg. Håkon fikk liket gravd ned der hvor det falt, på et steinete sted. Det skal etter kort tid ha begynt å spire gress der, slik at det ble en vakker grønn eng.

Helgen

Magnus' mor Thora fikk så lov av Håkon til å flytte liket dit hun ville, og han ble lagt i Kristkirken i Birsay, dengang kalt Byrgesherad. Det oppsto raskt et ry om hellighet, og mange kom for å be ved hans grav, både folk fra Orknøyene og pilegrimer fra Shetland og Skottland. Det ble fortalt om mirakler, og selv om Magnus ble drept av maktpolitiske

grunner, ble han raskt regnet for å være en kristen martyr og helgen.

Relikviene ble overført til Olavskirken i Kirkwall i 1135. Overføringen av relikviene fikk en stor betydning. En ny brikke i spillet om Orknøyene hadde nemlig bosatt seg der. Ragnvald Kale Kollson, Magnus' nevø, krevde sin onkels del av øyene. Han begynte i 1137 å bygge St. Magnuskatedralen, og bispestolen ble flyttet til Kirkwall.

I 1919 fant man under restaurering av katedralen to skjeletter innmurt i pilarene i koret. Det ene antas å være relikviene av Magnus. Den ene hodeskallen hadde kvestelser som svarer til sagaens beskrivelse av Magnus' skader. Det var muligvis under reformasjonen at man valgte å skjule knoklene. Siden er de igjen lagt til hvile i katedralen.

Minnedagen er 16. april, dødsdagen. Den er merket av på den norske primstaven, og i Den katolske kirke markeres den i Norge og i Aberdeen bispedømme. Det ble reist flere kirker viet til Magnus, blant annet en i City Of London som ble gjenoppbygget av Christopher Wren etter bybrannen i 1666. I Norge finner man St. Magnus kirke, den katolske sognekirken på Lillestrøm.

Den 11. juli 1898 ble Magnus helligkåret av pave Leo XIII. Han er den eneste norske helgen som er helligkåret på denne måten; det finnes også andre med pavelig godkjenning, men Magnus er den eneste som er helligkåret etter moderne regler.

RYDE & BERG

ORGELBYGGERI

Tekst: Heidi Kaspersen Foto: Ryde & Berg og Heidi Kaspersen

Skulle du kjøpt deg et orgel kanskje, tenker du. I disse tider som kirkene er stengt. Eller er det et mindre prosjekt du har i tankene? Kan det løses i tre eller metall? Du skal ikke se bort fra at Ryde og Berg kan hjelpe deg!

Det var stort å ringe Ryde og Berg orgelbyggeri og presentere seg som utsendt fra menighetsbladet i Onsøy og Gressvik, og stort var det også å konstatere at de mer enn gjerne viste fram bedriften sin, en bedrift de lever for og er svært stolte av!

Jon-Willy Rydningen, daglig leder for orgelbyggeriet og utrolig kunnskapsrik og engasjert i orgel og orgelbyggertradisjonen, tok smilende, tror jeg, imot meg da jeg kom. Jon-Willy bor i Moss, og munnbind var en del av antrekket også her. Ingen orgler skal forsinkes pga. korona.

Jan Ryde

For en generasjon siden satte han en standard for orgelbygg og orgelklang i vårt land, som lenge hadde vært etterlengtet. Hans solide orgelbyggerbakgrunn, hans interesse for og innsikt i musikk og gudstjenesteliv, kompetanse og kunnskap om akustikk, hans kunstneriske sinn og hans sans for å tilfredsstille også synssansen, ble viktige forutsetninger for hans måte å skape orgler på. (Sitat: Ivar Jarle Eliassen, festskrift til Jan Ryde sin 70 årsdag i 2020, fra www.ryde-berg.no)

Jeg treffer Jan Ryde i gangen på orgelbyggeriet, smilende han også! Du kan ikke la være å smile igjen. Denne hyggelige, kunnskapsrike og dyktige orgelbyggeren som startet karrieren hos Bruno Christensen orgelbyggeri i Danmark, og som i 1985 valgte å satse her på Gressvik. Jan kjenner jeg,

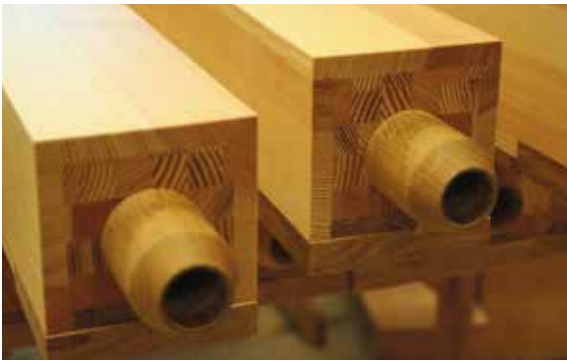

men hvem er Berg? Jeg måtte spørre, og Jan svarer kjapt at det var en svensk musiker (Nils Olof Berg) han kjente som turte å satse på orgelbyggekunsten sammen med ham. Siden har han beholdt navnet, og det klinger fortsatt godt i folks bevissthet.

En omvisning rundt i lokalene gav et innblikk i den kompleksiteten som orgelbyggekunsten er. For det er kunst! Det er kunst med treverk, av forskjellig slag, det er arkitektonisk kunst, det er musikalsk kunst, og det er eldgammel håndverkskunst og historie. Orgelbyggere må kunne mye! Akustikk, tresløyd, metallurgi, pneumatikk, liturgi, kirkehistorie, arkitektur og litt elektronikk. Det er orgeldeler over alt! Fløyter og rør, spillebord, pedaler, abstrakter, store og små deler. Noen veldig små, noen veldig store! I lokalene på Krosnes er det en imponerende maskinpark for å forme tre og metall til deler som skal bli, når de er satt riktig sammen, til dronningen av instrumenter, orgelet. Og det er dyktige, dedikerte folk som jobber med hver enkelt del. De smiler og forklarer hva de lager og jobber ivrig videre med sitt. Av utdanning er de orgelbyggere, møbelsnekkere, trappesnekkere, musikere, komponister, datanerder og multikunstnere, men først og fremst er de orgelentusiaster.

Den store hallen oppe, som måtte bygges

➔ enda høyere for å romme hovedorgelet i Oslo domkirke, huser nå to orgler som er under oppbygging. Det som snart skal leveres, er til Lyngen i Troms. Det settes helt sammen på verkstedet på Krosnes før det pakkes ned i store konteinere og fraktes til Troms for så å settes sammen igjen der. Men enda et orgel er under produksjon, og det skal til Efteløt i Kongsberg. Nydelig håndverk i hver eneste del. Nøye prosjektert for både å passe arkitektonisk inn i kirken, jeg tør våge påstanden at til og med riksantikvaren får klump i halsen, og for å fylle de funksjonene som menigheten ønsker. Å stryke hånden over fasaden føles som en nær hellig handling.

«Dette er saktevoksende furu, vokst på sandgrunn og felt på fallende måne! Du tuller ikke med treverk som skal brukes til å bygge orgler». Jon Willy Rydningen forteller engasjert om alle de forskjellige delene,

treverket og prosessene, lidenskapen og kunnskapen som skal til for at orglet skal få klinge og bruse og synge og skape store og små opplevelser i Lyngen i Troms.

Fra starten i 1985 til 2020 er 117 store og små orgler designet, planlagt, produsert og sammensatt på Krosnes, blitt pakket ned og sendt avgårde til hver sin plass i en kirke i vårt langstrakte land. Dette er instrumenter som er bygget for å vare, og her snakker vi ikke decennium, men centennium (hundre år).

I 2018 måtte Jan Ryde trappe ned, og etter noe bekymring for hvordan det skulle gå med orgelbyggingen, dukket Håkon Wium Lie opp. Han beskrives av daglig leder som en «orgelpropell»! Og det kan nok være på sin plass med en orgelpropell som drivkraft for å lede et orgelverksted inn i fremtiden. Når nye orgler skal bygges eller gamle orgler skal restaureres, legges jobben ut på anbud i hele Europa. Det koster tid og penger å jobbe fram et anbud på et orgel. Det er skuffende når man ikke får jobben, men desto større glede når en drar det hele i land. En blir kanskje ikke rik på gods og gull av å bygge orgler, men man blir svært rik på opplevelser. Håkon bor i Oslo og er stadig i Oslo domkirke, der han nyter å høre lyden fra det store orglet og vite at han er en brikke i det spillet!

Jon- Willy, Håkon og Jan, Ronny, Aksel, Raphael, Stein Magne, Thomas, Michael, Bjørn og Anders; tenk på dem neste gang du sitter i en kirke og hører orglet bruse over deg, rundt deg eller i deg! Kanskje har de bygget nettopp dette orglet. Er du i Konserthuset i Stavanger, så har de det! Er du i Strømmen, Øyer, Tiller, Lørenskog eller Oslo rådhus... Ja, det er også dem. Er du i Onsøy kapell? Ja, - det er også et Ryde og Berg orgel. Takk gutter!

EN LITT ANNERLEDES KARNEVALSFEIRING

— Tekst: Frøydis Romarheim. Foto: Anitha Kleven

SØNDAG 14. FEBRUAR var det ÅPEN KARNEVALSKIRKE i Gressvik. 40-50 barn og voksne var innom på en kort vandring i mindre grupper. Til tross for en del begrensninger ble det fest i kirkerommet. Mange barn og også noen voksne hadde kledd seg ut. Kirken var pyntet med ballonger, fastelavnsris og lys. Menighetsarbeider Frøydis ønsket velkommen i døra og passet på at alt gikk som planlagt. Kantor Ann Kristin spilte karnevalsmusikk på orgelet, og kirketjener Oda sang. Klovnene Cathrine og Balluba lagde ballongfigurer etter barnas ønsker, og presten Knut velsignet og delte ut klistrehjerter. Små og store tente lys i globen. Som siste post på vandringen i kirken fikk barna karnevalsposer av Beate. Karnevalsfesten fortsatte hjemme med å pynte masker og spise godteri fra posen.

BETWEENS

— Tekst: Frøydis Romarheim. Foto: Anitha Kleven

BETWEENS ER ET klubbtilbud for 5.-7. klasse. Vi møtes annenhver fredag på Gressvik menighetssenter. På tross av perioder med nedstenging fikk vi gjennomført 4 av 6 planlagte samlinger høsten 2020. Betweens har vært ekstra populært i høst med mellom 30-50 deltakere. Vi har bl.a. hatt kinokveld i kirken med gratis pølser og godteri. Vi har delt inn i grupper den siste tiden for å ivareta smittevern og rullert mellom spill, dans, samlingsstund, hobby og lek. Vi har i

denne tiden påmelding og pr februar er det max 20 plasser. Som dere ser på bildene fra første samling etter nyttår, så koser «tweensa» seg. Godis i kiosken er naturligvis veeldig populært.

KONFIRMASJON

— Tekst: Kåre Thunæs-Marthinsen, Undervisningsleder i Gressvik og Onsøy

DET HAR BLITT et litt skadeskutt år for konfirmantene, det er flere ting som ikke har blitt som det skulle. Som at Hekta-leiren ble avlyst, flere konfirmantgrupper har ikke blitt gjennomført, og konfirmasjonene er utsatt til høsten (igjen). Men nå på nyåret er vi oppe og går igjen, vi har laget en ny plan som rommer en fordeling på konfirmanter etter klasser. Klassefordelingen betyr mange flere grupper, men også mer tid til å bli kjent med hver enkelt. Vi har også nye ting som kveldsvandring og «klatring på grensen» som to tiltak vi prøver ut.

Leir satser vi også på at det blir, selv om den blir utsatt. På grunn av konfirmasjonsutsettelsen opplever vi å ha bedre tid til å gjennomføre det vi har lyst til. Selv om utsettelsen var kjip, så ser vi at vi får mer tid til gjøre konfirmanttiden bedre.

På grunn av den nye situasjonen hvor vi er mellom 2 kapellaner, er det diakon Ingunn Liseter og undervisningsleder Kåre Thunæs-Marthinsen som står for det meste av arbeidet med konfirmantgruppene.

Om KRIK:

KRIK er endelig tilbake, etter lang tid uten noe som helst. Da Veslestølturen ble avlyst mens den var i gang i fjor, så har ikke KRIK vært i gang. Noe skyldes et skifte i ledelsen,

og noe skyldes usikkerhet rundt hva vi kan gjøre. Vi startet med å være ute med aking og skøyting i februar og satser på at det blir KRIK hver fredag fremover. Følg med på Facebook-gruppen: KRIK Gressvik.

Om ungdomsledere:

De nye ungdomslederne våre har fått seg t-skjorter, og det ble utdelt med det de kalte for en «klein» seremoni. Det ble også kommentert at t-skjortene gjorde at man raskt kunne bli ansatt på Kiwi. Det var god stemning, og mange er glade for å kunne møtes igjen. Vi lærte om det å være leder av Ingunn Liseter, spiste mat og dansa. Ikke alle kunne være der, men i alt er det 12 nye ungdomsledere. Det er også planlagt en sommerleir, så mye gøy venter det for dem som vil bli ledere hos oss.

Finn veien til Jesus!

Hjelp Maria, Peter og Johannes med å finne veien til engelen i den tomme graven, og videre til Jesus! (Tegning: Kari Sortland)

Gi barnebladet BARNAS til et barn du er glad i!

Disse oppgavene er hentet fra bladet.

Bestill abonnement på sondagsskolen.no eller **22 08 71 00**.

Vitser

Klassen hadde matteprøve. En av oppgavene var slik: «Et hus har 5 etasjer. Hver etasje har 20 trappetrinn. Hvor mange trappetrinn må du gå for å komme til toppen?»
– Enkelt, tenkte Ole, og skrev: «Alle.»

- Hvordan er den nye gitaren din?
- Jeg måtte kaste den.
- Hvorfor det?
- Den hadde jo et stort hull i midten!

Hva får du hvis du krysser en kalkulator med et menneske?
Svar: En venn du kan regne med.

Finn fem feil

Maria Magdalena løp og fortalte disiplene at Jesus var stått opp fra de døde. De to bildene er nesten like. Finner du de fem feilene på bildet til høyre?
(Tegning: Kari Sortland)

Påskequiz

20 spørsmål og svar

1. Hvor på Gressvik holder orgelbyggeriet Ryde og Berg hus?
2. Hvilke to navn skjuler seg bak Ryde og Berg?
3. En høy boligblokk ved på Seut ruver i landskapet. Hva kalles boligkomplekset?
4. Hva heter den norsk-svenske skuespilleren som debuterte i Kvitebjørn kong Valemon?
5. Hvem overtok firmaet Ryde og Berg i 2018?
6. Hva heter Frankrikes nasjonalsang?
7. Hvordan fortsetter sangen « No livnar det i lundar, no lauast det i li»?
8. Hva heter niesen til Tante Sofie i Kardemomme By?
9. Det er 20 år siden boken «Halvbroren» kom ut. Hvem har skrevet den?
10. Vårjevndøgn 2021 faller på hvilken dato?
11. I mars 2020 stengte Norge nesten helt ned. Men hvilken dag og dato var det?
12. Er Flåtavikveien i Engelsviken kommunal eller privat vei?
13. I hvilken skog bor eselet Tussi og grisen Nasse Nøff?
14. 78 år gamle Jack Johannesen ble lokalkjendis den 28. desember. Hvorfor?
15. Hva forbinder du med navnene BioNTech/ Pfizer og Moderna?
16. Hvilken kirke brant den 30. april i 1915?
17. Kapellan Kristin Winlund slutter i Onsøy og Gressvik. I hvilken menighet blir hun ny sogneprest?
18. Hvilken stor tysk komponist hadde 250 års jubileum i 2020?
19. Ann Christin og Trine... hvorfor hører de naturlig sammen for oss fra Gressvik og Onsøy?
20. Hva heter guttene fra Rød og Hurrød skolekorps som er med i finalen i norsk Melodi Grand Prix?

15. De er begge koronaviruser.
16. Gressvik kirke
17. Torsnes menighet
18. Ludvig van Beethoven.
19. De er kantorer i hhv. Gressvik og Onsøy kirke.
20. Lørgen Lund Karlsen og Sigurd Evensen

8. Kamomilla
9. Lars Saabye Christensen
10. 20. mars
11. Torsdag 12. mars
12. Privat
13. Hundremeterskogen.
14. Han var den første i Fredrikstad som fikk koronaviruset.

1. På Krosnes
2. Jan Ryde og Nils Olof Berg
3. Seut Brygge
4. Marja Bonnevie
5. Håkon Witum Lie
6. Marsellaisen
7. «Den helle skapning stundar no fram til sumars tid.

Bilet's Rørleggerservice

Ole Martin Bilet

Tlf. 91 69 86 99

Email: olebile@online.no ● Gaustadveien 14, 1626 Manstad

GRESSVIK ELEKTRISKE AS

Mobil: 905 26 866

Tlf. 69 33 88 10

E-mail: post@gressvik.no

Postboks 159
Nordkilen 4
1520 Gressvik

HAUGETUN CATERING AS

Mat til hverdag og fest!

Vi garanterer topp kvalitet på våre
snitter, koldtbord, koldttallerkner,
tapas, kaker og varmretter.

Vi bringer gjerne!

Tlf. 69 36 27 50 E-post: catering@haugetun.no

Hjemmeside: www.haugetuncatering.no

Adresse: Haugetunvn. 3, 1667 Rolvsøy

Onsøy Pukkverk

Telefon 69 33 46 62

Mobil 90 91 18 65

Salg og transport av

PUKK - SUBBUS - MATJORD

Åpningstider 06.30-15.30

Lørdagsåpent i sommerhalvåret 08.00-13.00

Råde Graveservice a.s

SLEVIK ELEKTRISKE AS

på Ørebekk

Tlf. 69 32 66 66

Elon Fredrikstad

REGISTRERT ELINSTALLATØR

DOBBELTJUBILEUM I GRESSVIK RØDE KORS

Tekst: Harald Henriksen

IÅR ER det 50 år siden Trimhytta på Sprinklet sto ferdig, og samtidig er det 20 år siden foreningens transportgruppe ble stiftet. Vi skal i neste nummer komme tilbake med historikk om Trimhytta, og vil i denne omgang skrive litt om Transportgruppa.

Foreningens mangeårige leder og ildsjel, Jan Erik Gundrosen var mannen som i sin tid hadde syslet med ideen om å samle de mange mannlige tidligpensjonistene med tilknytning til Gressvikmiljøet i en egen gruppe hvor man kunne kombinere nyttig frivillig arbeid med sosialt samvær.

Han luftet ideen med daværende president i Norges Røde Kors, Thorvald Stoltenberg som ga sin fulle tilslutning til tanken. Dermed ble ideen realisert, og gruppa hadde sitt første møte 1. februar 2001. Det første styret besto av Harald Henriksen, leder, Frank Monsen, sekretær og Erik Eriksen, styremedlem. Foreningens daglige leder Jan Erik Gundrosen tiltrådte styret.

Gruppa har gjennom alle år hatt ansvaret for foreningens bilpark som i dag består av fire biler. Bilene blir flittig brukt til mange forskjellige oppgaver, hvorav vi kan nevne henting og bringing av eldre og funksjonshemmede til foreningens mange tiltstelninger, kjøring til ferieområder i og utenfor Østfold med familier, venneforeninger

Transportgruppas styre i koronamodus. Foran f.v. Trond Westby, Hans Halvor Martinsen og Ragnar Slensvik. Bak f.v. Svein Jensen, Bjørn Tøgersen og Tom Widnes.

og andre med transportbehov, innhenting av «lopper» til bruktsalg på Røde Kors-huset, kirkekjøring og kjøring av personer med behov til hytta på Sprinklet. I tillegg deltar gruppas medlemmer i loppemarkeder, bøttelotterier og andre inntektsbringende oppgaver. Deltagelse i førstehjelpskurs, beredskapsøvelser samt dugnadsarbeid på foreningens hus og hytte inngår også i virksomheten.

Disse har ledet gruppa gjennom årene:

Harald Henriksen 2001-2007
Hartvik Faller 2007-2009
Jan Erik Kraft 2009-2015
Erik Engen 2015-2017
Hans Halvor Martinsen 2017-2021

I jubileumsåret består styret av følgende:

Hans Halvor Martinsen, leder – Trond Westby, nestleder – Ragnar Slensvik, sekretær – Tom Widnes, kasserer – Svein Jensen, styremedlem – Bjørn Tøgersen, varamann. Gruppa har ca. 30 aktive medlemmer, og tar gjerne mot flere. På grunn av koronarestriksjonene er det liten aktivitet for tiden, men kontoret er bemannet hver virkedag fra kl. 09.00 til 12.00. Ring oss gjerne på telefon 69 32 59 20 hvis du vil bli medlem eller ønsker å vite mer om oss.

TRIMHYTTA – SPRINKLET

Hytta på Sprinklet er åpen
hver søndag fra kl 10.00 – 15.00.

VI ØNSKER ALLE

HJERTELIG VELKOMMEN TIL

HYTTA OG PANORAMATÅRNET!

GI GRASROTANDELEN TIL GRESSVIK RØDE KORS

Støtt oss ved å gi Grasrotandelen av
det du spiller i Norsk Tipping til vårt
humanitære og sosiale arbeide.

Hilsen Gressvik Røde Kors

BROER OVER SEUTELVEN GJENNOM 310 ÅR

— Tekst og foto: Tom O. Olsen

Historien er gjengitt med tillatelse av Nils E. Øy som skrev i *Varden* om jubileumsåret for *Onsøy-broer* i 2010. Historien er noe forkortet, og det er lagt til ny informasjon.

I 2021 KAN VI feire 310 år siden Onsøy fikk broforbindelser til «Fastlandet» og byen. Den gamle Kjølberg bro ble åpnet i 1711. Den første Seutbroen, eller Ørebæk bro som den opprinnelig het, ble åpnet i 1860. Den andre Seutbroen kom i 1960, og den siste ble åpnet høsten 2019. Det er også kommet andre broer over Seutelven bl.a. ved Ørmen og Floabrua, men vi rekker ikke å ta med disse her.

Kjølberg bro.

Kjølberg bro

Det var daværende eier av herregårdene Elingård og Kjølberg, Henrik Jørgen Huitfeldt, som lot den første broen bygge, til erstatning for fergefarten som til da hadde knyttet kongeveien fra Fredrikstad og Glemmen til Onsøylandet og veien videre mot Karlshus og den norske hovedstaden. Datidens dansk-norske konge, Fredrik 4, betalte senere de 309 riksdaler som brobyggingen kostet, slik at broen ble kongelig eiendom og skaffet inntekter ved bropenger til kongens kasse. Tidvis ble broen forpaktet bort, men en senere konge - Christian 6 – bestemte seg for å selge broen på auksjon i 1732. Da kjøpte brobyggeren, oberst Huitfeldt, broen tilbake for 141 riksdaler, og slik ble broen en del av Kjølberg herregård helt frem til Onsøy kommune kjøpte den for 500 kroner i 1916. Kjølberg bro ble revet ned av nordmennene da

svenske hæren angrep Norge i 1814. En ny bro ble bygd til erstatning for den gamle, og i 1952 ble nåværende bro satt opp.

Ørebæk bro i 1860

Allerede i 1840-årene skal onsingene ha begynt arbeidet med planer for en kortere og mer effektiv veiforbindelse til Fredrikstad, i takt med at byen vokste og dermed også trafikken med landbruksvarer. Bompengene ved Kjølberg var ikke populære (da som nå), og den bratte bakken fra broen og opp til Mønsterplass var tung for både dyr og mennesker. Planene møtte likevel en del motstand, ikke minst fra Werenskiold-familien som eide Kjølberg, og dessuten var det ikke lett å få fylke og nabokommuner til å gi penger til prosjektet. Det krevde jo også en del veibyging både i Onsøy og daværende Glemmen kommune. Men i 1856 begynte det å løsne, og Onsøy kommune fikk klarsignal til å forskuttere bro- og veibygingen og fikk også bidrag fra naboene. Ørebæk bro – en 40 meter lang trebro – kunne gjøres ferdig, og på folkemunne ble den snart hetende Seutbroen.

Ny Seutbro i 1960

Allerede i 1918 laget veimyndighetene i Østfold planer om en ny bro og veiløsning over Bure som skulle erstatte den gamle broen. Trafikken økte raskt. I 1910 ble det telt over 500 hestekjøretøyer på en dag på veien mot broen,

Seutbroa 1960, rester av den gamle bro t.v.

➔ og i 1930-årene passerte det gjennomsnittlig 800 kjøretøyer per dag, og hele 1500 kjøretøyer på torgdager. Strekningen til og fra broen var antakelig den mest trafikkerte i Østfold. De nye planene ble for kostbare, og gamlebroen ble stående, men med stadige reparasjoner.

Den gamle broen gikk i rett vinkel over elven og dannet dermed også en naturlig forlengelse av den gamle hovedveien, som kom ned fra Labråten og under jernbanen.

Den nye innfartsveien til Fredrikstad, mellom toglinjen og Seutelven mek. verksted mot Seiersten, kom nesten i rett vinkel på broen. Den ble først bygd som nødsarbeid i 1930-årene og åpnet like før 2. verdenskrig. Under krigen satt tyskerne opp en «tvillingbro» ved siden av den gamle.

Nye planer og nye penger kom heldigvis omtrent samtidig i 1950-årene, og nå med en bro som skulle krysse elven i en naturlig linje i forlengelsen av veien fra byen. Selve broen ble på 70 meter og med tilhørende veier og nytt Ørebekkkryss ble det et samlet veianlegg på 530 meter. Grunnforholdene var vanskelige, og folkevittigheten døpte snart broen til Sigutbroen.

Den nyeste Seutbroen

En ny bro med firefelts vei ble foreslått i Norsk Veiplan for årene 1998-2007, men falt ut på grunn av lave økonomiske rammer. 15. november i 2019 åpnet nye riksvei 110 Ørebekk-Simo offisielt. Det skjedde to år etter skjema med innvielse av den nye sykkel tunnelen ved rundkjøringen på Ørebekk. Arbeidene ble utsatt flere ganger først og fremst på grunn av grunnforholdene. 25

Seutbroa 2019.

betongpeler er festet til fjell under broen, og det var spesielt festet av disse to betongpelene som var vanskelig. De økonomiske overskridelsene har også vært formidable, og rettsak mellom byggherre som er Statens vegvesen og entreprenøren Park og Anlegg AS foregår i disse dager.

Riksvei 110 Ørebekk-Simo er en del av Bypakke Nedre Glomma som et samarbeid mellom Fredrikstad kommune, Sarpsborg kommune, Østfold fylkeskommune og Statens vegvesen om framtidens transportsystem i Nedre Glomma. Prosjektet omfatter en strekning på 1,4 kilometer som ble utvidet til firefelts vei, bygging av ny bro over Seutelva, tosidig gang- og sykkelvei samt tilrettelegging for kollektivtrafikken. Da prosjektet ble vedtatt i 2014, var det kostnadsberegnet til 675 millioner, men er nå oppe i milliarder.

Prosjektet blir i dag finansiert, som det var for over 300 år side, med bompenger.

Tross forsinkelser og overskridelser har vi nå fått en flott forbindelse mellom Onsøy og sentrum.

Er du bruker av hereapparater og trenger service på disse kan vi hjelpe deg. Vi utfører små reparaasjoner og rens i butikken. Vi bytter domer, lydslanger, tynnslanger og filter for deg. Vi har har rensmidler for daglig vedlikehold og hørselshjelpemidler i butikk.

ONSØY SYNSSENTER

Gressvik torg 22, 1621 Gressvik • 69 33 17 23 • butikk@onsyn.no

"Vi hjelper deg med både syn og hørsel!" Bestill gjerne time på www.onsyn.no

LIVETS GANG

Døpte i Onsøy

Ella Matilde Tillie Gudesen Langgård
Nora Taby
Leon Fredriksson Sträng
Johannes Hellerud Henriksen
Sebastian Hellerud Henriksen
Jacob Varem Støle
Imre Sjøvold

Døde i Onsøy

Egil Kristoffer Jakobsen
Hans Martin Hansen
Ester Bodvay Olsen
Karl Johan Antonsen
Thorolf Storberget
Dagfinn Andreassen
Erna Synnøve Stenebråten
Marit Synnøve Tjønneland

Bjørge Bråten
Johannes Mangersnes
Karin Mohn
Gerd Anita Ørmen
Inger Johanne Olsen
Jorunn Andreassen
Odd Henry Fredriksen
Willy Gabrielsen
Chrystabel Jean Lie

Døpte i Gressvik

Jens Stordal Hauge
Mathilde Westerheim
Kristiansen
Odin Weis-Fogh
Olav Christopher Bjørklund
Amelia Baardsen
Philip Hauer
Tiril Alexandra Grøtterud Dalby
Noah Hauge Olsen
Liam Hauge Olsen
Asbjørn Sandvin
Hermansen
Mie Louise Finstad
Casper Lauritzen
Johannes Levin Berglund
Vinga Oline Myrvoll Korsmo

Døde i Gressvik

Reidar Bergh
Torunn Johansen
Tor Sten Andreassen
Willy Øystein Karlsen
Ruth Karin Tegnér
Ruth Ellen Olsen
Odd Ragnar Andersen
Marit Victoria Bergmann
Lillian Krabberød Jacobsen
Siri Aas
Karin Irene Halvorsrød
Elna Marie Olsen

Inger Mary Nilssen
Per Oddvar Johansen
Odd Kjær Gimming
Kari Andora Langgård Jensen
Knut Eilefsen
Klara Herta Johansen
Randi Gudrun Valen
Andersen
Björg Lillian Johansen
Tove Naima Regina Kjøhl
Jonna Gimming
Gunnar Sten Hermansen

SELSKAPSLOKALER TIL LEIE

Bryllup, dåp, minnestund og merkedager
Kjøkken - plass til 50 personer
Kontakt: Svein Syversen 913 93 853

Rørlegger med butikk
Tlf 69 32 94 89
Nordkilen 5, Gressvik

Kjøp bilen din på Ørebekk
Vi tar service på alle bilmerker

FREDRIKSTAD BIL A.S

tlf 69 53 17 00

Hyundai Mazda Subaru

FONUS

BEGRAVELSESBYRÅ
GRAVSTENER

Fredrikstad - Moss - Råde - Rygge - Sarpsborg
Telefon 03024 - fonus.no

HVA SKJER I BYGDA?

BABYSANG (0-1 år) er kl. 10.30 hver mandag på Skontorp bedehus og hver onsdag på Gressvik menighetscenter (unntatt skoleferier). Det er begrenset antall plasser og påmelding til 479 09 478.

SMÅBARNSSANG (1-5 år) er kl. 17.15 ca. annenhver tirsdag på Skontorp bedehus og annenhver torsdag (oddtallsuker) på Gressvik menighetscenter. Det er middag for hele familien før sangen kl. 16.30. Begrenset antall plasser og påmelding til 479 09 478.

RØD BARNEGOSPEL (fra 6 år) øver hver torsdag kl. 17.45-18.30 i Gressvik kirke.

BETWEENS klubben (fra 5. kl) møtes annenhver fredag (partallsuker) kl. 18-20 på Gressvik menighetscenter. Det er kiosk, spill, lek, hobby og samlingsstund. Begrenset antall plasser og påmelding til 479 09 478.

PALMESØNDAG er det planlagt gudstjeneste for små og store i Onsøy kirke.

FØRSTEKLASSES er planlagt gjennomført ute på Solbukta for kommende førsteklassinger med familie torsdag 3. juni. Vi sender ut invitasjon.

BYGGINGEN AV NYE ONSØYHEIMEN

Endelige er byggingen av Onsøyheimen kommet i gang. Mange er nok spente på hvordan det vil ta seg ut etter hvert.

For alle arrangement i denne tiden: Følg med på www.kirken.no/gressvik. Pga. stadig endrende regler, så kan det bli avlyst på kort varsel.

JØLSTAD
begravelsesbyrå

Fredrikstad og omegn

Benjamin Nordling

Svein Åge Johansen

Hans K. Helgesen

Birgit Groth

Vakttelefon **69 130 130** (24t)
Farmannsgate 10

www.jolstad.no Lokaleid Begravelsesbyrå

Lunsj-Service

Vi leverer alt i catering og selskapsmat.

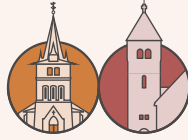
Snitter
Koldtbord
Spekemat
Tapas
Gryteretter
Baguetter
Lunsjbuffét

Lerkeveien 2, 1624
Gressvik - Ørebekk
bestilling@starina.no
www.starina.no

Ørebekk Fisk & Vilt
tif. 69 32 95 05

Onsøy & Gressvik menigheter

GUDSTJENESTER I ONSØY OG GRESSVIK

Søndag 28. mars

Palmesøndag

Onsøy kirke kl 11.00

Gudstjeneste for små og store,
ved Svein Helge Rødahl.

Torsdag 1. april

Skjærtorsdag

Onsøy kirke kl 18.30

Skjærtorsdagsgudstjeneste, ved
Holm Johansen. Eventuelt med
felles måltid etter gudstjenesten.

Fredag 2. april Langfredag

Gressvik kirke kl 11.00

Langfredagsgudstjeneste,
ved Holm Johansen

Søndag 4. april Påskedag

Gressvik kirke kl 11.00

Høytidsgudstjeneste,
ved Holm Johansen

Onsøy kirke kl 11.00

Høytidsgudstjeneste, ved Ertzeid.

Mandag 5. april 2. påskedag

Gressvik sykehjem kl 11.00

Felles påsegudstjeneste,
ved Ertzeid.

Søndag 11. april

2. søndag i påsketiden

Gressvik kirke kl 11.00

Gudstjeneste, ved Ertzeid.

Onsøy kirke kl 11.00

Gudstjeneste.

Søndag 18. april

3. søndag i påsketiden

Gressvik kirke kl 11.00

Gudstjeneste for små og store,
ved Ertzeid.

Onsøy kirke kl 18.30

Kveldsgudstjeneste med hvile-
puls. Åpen kirke fra kl 18.00.

Søndag 25. april

4. søndag i påsketiden

Gressvik kirke kl 11.00

Gudstjeneste, ved Kari Mangrud
Alvsvåg

Onsøy kirke kl 11.00

Gudstjeneste, ved Holm Johansen.

Søndag 2. mai

5. søndag i påsketiden

Gressvik kirke kl 11.00

Gudstjeneste, ved Ertzeid.

Onsøy kirke kl 11.00

Gudstjeneste, ved Holm Johansen.

Søndag 9. mai

6. søndag i påsketiden

Gressvik kirke kl 11.00

Gudstjeneste, ved Ertzeid.

Onsøy kirke kl 11.00

Gudstjeneste med gospel.

Søndag 16. mai

Søndag før pinse

Gressvik kirke kl 11.00

Gudstjeneste

Onsøy kirke kl 11.00

Gudstjeneste

ved Holm Johansen.

Søndag 23. mai Pinse

Gressvik kirke kl 11.00

Høytidsgudstjeneste, ved Ertzeid.
Kirkekoret deltar.

Onsøy kirke kl 11.00

Høytidsgudstjeneste,
ved Holm Johansen.

Mandag 24. mai 2. pinsedag

Gressvik sykehjem kl 11.00

Gudstjeneste.

Solbukta kl 12.00

Gudstjeneste på Solbukta.

Søndag 30. mai

Treenighetssøndag

Gressvik kirke kl 11.00

Gudstjeneste.

Onsøy kirke kl 11.00

Gudstjeneste.

Søndag 6. juni

2. søndag i treenighetstiden

Onsøy og Gressvik menigheter
deltar på Skaperverkets dag.

Søndag 13. juni

3. søndag i treenighetstiden

Felles friluftsgudstjeneste på
Risholmen.

---

*Følg gjerne med på
våre nettsider
www.kirken.no/gressvik
og gudstjenestelista
i Fredrikstad Blad.
Endringer kan skje!*

DEN NORSKE KIRKE